

ROLF SCHREINER:

Mata Hari

Någen av oss så vokste opp mydlå Vålandstårnet og Gamlingen, va så heldige at me blei interesserte i musikk allerede på slutten av 1950-talet.

«Living Doll» med Cliff Richard, «I Love You Baby» med Paul Anka, «Only Sixteen» med Craig Douglas og «King Creole» med Elvis Presley va de aller første 45-pladene så lå på pladespelaren inne i kabinettet (Huldra radio/Tandberg lydband/Garrard grammofon) i Torbjørn Hornkloves gate 40.

Det betyr at eg huske den aller første gangen Norge va med i Melodi Grand Prix – eller Eurovision Song Contest så de seie i utlandet. Og siden Nora Brockstedt vandra ud av livet her forleden, e det på sin plass med litt mimring. Nora va vår alle første Grand Prix-sangerinne – hu debuterte i den femte europeiske finalen med sangen «Voi Voi», så fekk ein flotte 4.-plass. Året va 1960, og det va franske Jacqueline Boyer så vant med sangen «Tom Pillibi».

Nora Brockstedt hadde ei så høge stjerna i norsk musikkverden at hu òg representerte Norge året ittepå – då blei «Sommer i Palma» nr. 7.

Norsk deltager i den europeiske finalen i 1962 va Inger Johanne Jacobsen. Hu blei nummer 10 med sangen «Kom sol, kom regn», men her burde någen vært vågne nok te å hørre at dette va plagiat. Me så lytta te Radio Luxembourg på seine nattetimer, hørte jo med ein gang at de 8–10 første tonene va henta fra «Stranger on the Shore» – den legendariske klarientt-singelen med Mr. Acker Bilk så låg inne på Top 20 i England i 55 uger i 1961/62. Flaut!

To år på rad fekk me kvinnelige vinnare på min egen alder. Hormonene rastel! Først blei eg forelska i den mørkhårete Gigliola Cinquetti i 1964 – hu sang «Non ho l'età» så sensuelt så det går an for ein 17-åring. Og franske France Gall va 18 år då hu vant i 1965 med «Poupée de cire, poupée de son». Fine hu òg, men litt for blonde.

Året ittepå fekk me ny norsk bestenotering – Nora Brockstedt sin fjerdeplass fra 1960 blei slått av Åse Kleveland og hennes dybe røst. Sangen «Inter er nytt under solen» blei nr. 3 i den europeiske finalen.

Det mest usannsynlige så har skjedd i Eurovision Song Contest fant sted i påsken 1969. Då klarte juryen i landene i Europa å gje fira vinnere nøyaktig same poengsum – og det e godt gjort! Frankrike, Spania, Nederland og Storbritannia delte seieren – det britiske bidraget va «Boom Bang-a-Bang» med Lulu. Me satt på ein stol i Suldal og prøvde itte beste evne å regna ud sannsynligheten for å få fira vinnare. Men det va seint på kvelden...

Midt på 1970-talet va det tid for husmorpopp – te glede for Kjell Thue i Nitimen og Aslaug Øye i Lokalen. Sverige vant i 1974 med «Waterloo»/ABBA, Nederland i 1975 med «Ding-a-Dong»/Teach In – og Storbritannia i 1976 med «Save Your Kisses for Me»/Brotherhood of Man. Åh, så søtt!

Norge fekk ein 18.-plass i 1976 med «Mata Hari» og Anne Karine Strøm. Hu va i sin tid gift med Frode Thingnæs og Ole Paus – ikkje samtidig – og hu e mor til komponisten Marcus Paus. Men kem va Mata Hari?

Margaretha Geertruida Zelle blei født 7. august 1876 i Leeuwarden, Nederland. Som 18-åring gifta hu seg med kaptein Rudolph MacLeod. Paret fekk to barn og flytta i 1897 te Java, ein av hovedøyene i Indonesia.

I 1902 forlod Margaretha mann og barn og flytta tebage te Europa og bosatte seg i Paris. Her tog hu artistnavnet Mata Hari som betyr «sol» eller merr nøyaktig «dagens øye» på indonesisk. Med fantasikostyme og ein egenkoreografert dans gjorde hu stor suksess, og hu va aktmodell på fotografiske kort. Den mystiske Mata Hari blei berømt og tjente gode penger – ein stund.

Då 1. verdenskrig kom, flytta Mata Hari te Nederland itte et kort opphold i Berlin. I Haag fekk hu kontakt med Karl Kramer, som va militærattache ved det tyske konsulatet. Han ba henne utføra et par små oppdrag i Paris, og Mata Hari fekk 20.000 franc for jobben. Men franskmennene va parat, og i Paris blei damen satt onna streng overvåging. Sikkerhetstjenesten kunne rapportera om ein strøm av herrer så besøkte rommet hennes på Grand Hotel.

George Ladoux, sjefen for den franske kontraspionasjen, spurte Mata Hari om hu ville gå øve i fransk tjeneste. Svaret va ja, og nå krevde hu ein million franc dersom Ladoux «va fornøyd med måden hu utførte tjenestene på».

Mata Hari blei sendt te Madrid, der hu innleda et forhold te tyskeren Hans von Kalle. Han ga falske opplysninger te elskerinnen og informerte Berlin om sin nye venninne. Denne meldingen havna hos engelsk etterretning, som ga beskjed te sine franske allierte: Mata Hari va igjen blitt tysk spion.

I januar 1917 va Mata Hari tebage i Paris og blei då arrestert – hu fekk skyldå for at 50.000 franske soldater mista livet i ein mislykka operasjon. Men dette va bare et påskudd – de franske militære trengte ein syndebukk.

Ved soloppgang 15. oktober 1917 blei Mata Hari kjørt fra cellen i Saint Lazare-fengselet i Paris te slottet Vincennes rett udfor byen. Her blei det brukt tau for å festa «spionen» te ein påle, men Mata Hari ville ikkje ha bind for øynene. Tolv soldater la an og fyrte av. Damen så aldri klarte å utføra någen som helst form for viktige spionasje, va død.

Mata Haris miserable liv e selvsagt blitt film – bl.a. i 1931 med Greta Garbo og i 1985 med Sylvia Kristel, vår alles kjære Emmanuelle I, II, III, IV og V.

Tebage te Grand Prix. Norge har to Eurovision Song Contest-rekorder: Null poeng fira ganger – i 1963, 1978, 1981 og 1997 – og siste plass 11 ganger. Men adle rekorder e te for å bli slått. Eg glede meg allerede nå te resultatene 14. mai 2016 i Globen, Stockholm.